Մանզումէի Էֆքեար սեռնեսե 300 դիւմեսե վերբիկ, սեռնեսին կէ մանէթ, Իսթանպոլ իչին կէչեր ագռե 250, վե ալթը այլազը 125 գրշ. վե թաշրալար իչին բօսթա փարասը տասի իչինե օլարագ, սեռնեվե գըյմեթի սաղ ագռե 250, վե ալթը այլազը տասի 125 գրշ. օլաճագ տըր։

Վե պեհերնե-փեսեի 40-ը փարասա սաթըլաճագ տըր։

Մասիսի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

Իլանաթը պեհեր սաթըրը իչին, պիրինճի սեֆասա 3, իքինճի սեֆասա 2, վե իւչունճի վե սոյիր սեֆասարասա 1 եր գրշ. ալնաճագ տըր։

Մեքթուպ վե սոյիրե, Պէյ-օղլունտա Ցօղրու-եօլտա 467 նիւմերօլու խանէտե Լէվանթ Հէրալտ թարգմանեսինե, Կարապետ Ց. Փանոսեան իմինե կեօնտերիլեճէք տեր։

ՕՐՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՑՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

ՏԷՕՐՑԻՆՃԻԻ ՍԷՆԻ ՀԱՅԱՆ ՄՈՒՀՈՒՐԲԷՄ։ 1869 ԱՊՐԻԼ 4 ՃԻՒՄԱ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԱՊՐԻԼ 16 ՆԻՒՄԷՐՕ 892

ԻՍԹԱՆԳՕԼ ԱՊՐԻԼ 4.

ՏԱԽԻԼԻՑԵԷ

Թէ-րէթ-էտրէնէրը վէ Դ-էնէմրէրը.

Մանզումէմիզին 886ընճը նիւսխէսինտէ Թիւրքիա Գազէթէսի Ա.տվինտ Հէրալտտան թէրճէմէ օլունան պահս հազրընտա միւթալաամըզը պէեան իթմէյի վատ իթմիշ իտիք, իշթէ պու կիւն պու վատիմիզ ի իճրա իտէրիզ.

Թիւրքիա գազէթէսը տիմէքլէ պիր ճինս գազէթն անլայամայըզ, իլլա Միւսլիւման, Խրիսթիան վէ Եհուտիյի այրու այրու անլայագիլիրիզ, զիրա պու իւչ մէզհէպտէն օյան գազէթէսինե աթվար ու հարէքէթլէրի պիրի պիրինտէն ղայէթ ուղաղ տըրլար։

Միւսլիւման գազէթէսինը շիմտիլիք պէր թարաֆ իտէլիմ, զիրա նամէհրամ վէ պիր գաչ գարը ալապիմէք ուսուլի, օնլարը, ճէմիյէթի պէչէրիյէ իչինտէ պաչգա պիր հալէ վաղ իթմիշ տիր։

Եհհուտիլէրի տախի պըրագալըմ, զիրա անլէր տախի խրիսթիանլըղընն գազէթ թայիֆէսինէ իհսան իթտիկի սէրպէսթլիկինտէն. վէ կէօսթէրտիկի եիւքսէք մէվգըսընտէն մահրում տուրլար։

Սէօզ իւմիւզ Խրիսթիան գազէթէսը հազրընտա տըր։

Մ. Ուօշպըրն, պիզէ խիթապէն տէր քի — «Բումլար վէ Էրմէնիլէր քէնտիլէրինի խրիսթիան թէսմիյէ իտէրլէր. օնլարըն տինինտէ հիւսնիւ ախլէագա տայիր թագիսթը ինսանիյէեի թէրքի իտէպիլիր պիր մուհասէնաթ եօգ տուր, վէ տինլէրի գարբլարըն եալանճըլըղընա վէ հիյլէպազլըղընա վէ եէմին իթմէլերինէ պիր սէտտ գօյամազ վէ սայըրէ, տէն սօնրա, տէր «Թիւրքիատա Ա.մէրիգա գազէթէսինին մէքթէպ այմասը ղայէթ էլզէմտիր»։

Նէ կիւզել միւժտէ — պունտան օն օն պէշ սէնէ էվվէլ պիր թագըմ մէլայիք միսիօնարլար կէլիպ, պիզի թամ խըրիսթիան իթտիկը. շիմտի ղայրու նէօպէթ գազէթնարա կէլտիկինտէն, մէլայիք միսիօնարլար կէլիպ, օնլարը տախի թէնվիր իտէճէքլէր վէ եալանճըլըղա, հիյլէպազլըղա վէ եէմին իթմէյէ սէտտ չէքէճէքլէր իմիշ։

Մ. Ուօշպըրն, օն օն իքի սէնէ իսթանպօլտա օթուրմուշ միսիօնարլարտան պիրիսի տիր, լաքին նէ՞րէտէ տիր մէգքիւր միսիօնարրն իճատ իթտիկի մէքթէպ վէ եէթիշտիրտիկի շակիրտլէր։ Պու օն իքի սէնէ զարֆընտա իթտիկի իճրաաթլարրն պիր էսամիսինի պուրատա քէնտի ճէօմատաթրընն հուզուրունտա իլան իտիպ, այնի թէրճէմէսինի Ա.մէրիգատա տասի իլան իտէպիլի՞ր մի։

Բումլար վէ Էրմէնիլէր քէնտիլէրինի խրիսթիան թէսմիյէ իտէրլէր իմիշ, խրիսթիան տէյիլլէ՞ր մի, վէ պունու պուրատա տիյէպիլիպ, միւճատէլէսինէ կիրիշէպիլի՞ր մի։ Պիզիմ տինիմիզտէ թագիսթը ինսանիյէեի թէրքի իտէպիլիր պիր մուհասէնաթ եօգ իմիշ, վէ եալանճըլըղա, հիյլէպազլըղա վէ եէմին իթմէյէ սէտտ գօյմազ իմիշ, եանի տօլայըտան բուխսաթ վէրիր իմիշ պունու տինիմիզէ այնտ պէր քիթապտան իսպաթ իտէպիլի՞ր մի։

Եօխսա մը պու միսիօնարլարրն պուրատա իճրա իթտիկի վազիֆէսիզ լիքլէր, ալէնէն աշիքար՞ օլուպ, քէնտիլէրտէ պունու էօրթէպիլճէք գուտրէթ գալմամըշ օլսուղունտան, գազէթնլարրմըզը էլաթ իտիպ, Ա.մէրիգա գազէթնլարրնը քէնտիլէրէ իմտատա՞ մը չաղըրմագտա տըրլար։

Թէրպիյէ վէ մէքթէպ, պիզէ լազըմ տըր, լաքին թէրպիյէ վէ մէքթէպ լուղէթլէրի պիզիմ պու լիւզ իւմիւմիզի կէօրմէզ, իլլա մէքթէպի աչաճադ վէ թէրպիյէյի վիրէճէք ատամ լազըմ տըր. վէ հաթթա չօգլար պու զապտէ էօզը պէեան իթմէք էֆքարը իլէ, բարա եօգլուղունու մէյտանա գօրլար, լաքին պու էօզը, ղայէթ եանլըշ տըր, վէ իսպաթտա կէօզիւմիւզ էօնիւնտէ օլան պու միսիօնարլար տըր. պունլարտա բարատա վար, թէէսիր տէ վար, գօլայլըգտա վար, վէ ալէլ խուսուս, Ա.մէրիգատան եօլա չըգտրգլարրնտա, քէնտիլէրէ վէրիլէն վազիֆէ տախի պու տուր, հալ պու քի հա՞նի, նէ՞րէտէ տիր պունլարրն մէքթէպլէրի վէ թէրպիյէ իթտիքլէրի շակիրտլէր։ Տահա կէչէն կիւն եէնի դարու մէքթէպինին հալինի կէօրտիւք։

Ա.մէրիգա գազէթնլարը պուրայա կէլիպ նէ՞ եաբաճագլար, պիզի թէրպիյէ՞ մի իտէճէքլէր, բէք ալէա, պիր տագրգա իչին ինանալըմ քի, պունլար պիզի թէրպիյէ իթմէք վազիֆէսինի տէր իւհտէ իտէճէքլէր. լաքին Մ. Ուօշպըրնրն մուդատտամէսինի, խաթրըմըզտա սագլայալըմ, եանի «պունլարրն տինինտէ, տէր, հիւսնիւ ախլէագա տայիր թագիսթը ինսանիյէյի թէրքի իտէպիլիր պիր մուհասէնաթ եօգ տուր, վէ եալանճըլըղա վէ օայըրէյէ պիր սէտտ չէքմէզ». տիմէք օլուր քի, պու գազէթնլար պիզի թէրպիյէ իթմէք իչին, իլք էվվէլ պուլունտուղումուզ տինի թէրք իտիպ, սայիր պիր տինի գապուլ իթմէմիզի պիզէ թէքլիֆ իտէճէքլէր։ Շիմտի պիր քէրրէ օգույանլարրմըզա սիւալ իտէլիմ, քի, պու թարիգ պաչա չըգա՞ր մը, վէ պունուն իլէ պիզ իմ գազէթնլար թէրպիյէ՞մի ալմըշ օլաճագլար, եօխսա մը պէշ օն սէնէ բաբազ վէ միսիօնար մուարազասընը՞ մը տիյնէ յէճէքլէր — պիզճէ տին միւճատէլէսինին պաչլայաճաղընա, վէ քէնտիմիզի ի պէշ օն սէնէ էվվէլքի հալիմիզտէ պուլաճաղըմըզա հիչ շիւբհէ եօգ տուր. վէ իշթէ միսիօնարլարրն տախի ասըլ մարամը պու տուր, եանի բրօթէսթանլար, լուսաւորչականլար իլէ միւճատէլէյէ մէշղուլ օլսունլար քի, միսիօնարլարրն վազիֆէսի հազրընտա միւթալէա վէ թէչէքքի իթմէկէ վազթլարը գալմասըն։

Լաքին շիմտի թէչէքքիւրէն՞տիյէպիլիրիզ քի, միլլէթտէ պու կիւնա տուզագլարա տիւշէճէք ատամլարրմըզրն սայրսը էքսիլմիշ տիր. տին միւճատէլէսինտէն հէր քէս պէզմըշ տըր, վէ պիզիմ տինիմիզտէ՞թէրպիյէ օլմայա իմ էօյրէնմէյէ գարշը հիչ պիր շէյ պուլունմատըգը ալէնէն տույուլմուշ տուր։

Թիւրքիա գազէթնլարը, ալէլ խուսուս էրմէնիլէր շիմտի ազ չօգ թէրպիյէ վէ իլմ նէ իտուկին տույմատա պաշլամըշ տըրլար, վէ զիյադէյմէթ վագըթլարրնը տին միւճատէլէսինէ սարֆ իտիպ, թէրպիյէտէն վէ իլմտէն մահրում գալմայը մանէվի էօլիւմ ստեանլարրմըզրն սայրսը, կիւն պէ կիւն արթմայա պաշլամըշ տըր։

Ա.մէրիգա գազէթնլարը վէ միսիօնարլար, էկէր խրիսթիանլըղա վէ ճէմէյէթի պէչէրիյէյէ պիր խըտմէթ իթմէք իսթէրլէր իսէ, Թիւրքիա քէնտիլէրէ ուլու պիր Քիւրտիսթան կէօսթէրէպիլիր, պույուրսունլար օլ վահշիլէրի, հիչ տէյիլ իսէ պիզ իմ գազէթ թէրպիյէ իթմէնլէր, վէ պիզ օլ վագրթ քէնտիլէրին իսմինէ սէնա վէ թէչէքքիւր օգուտուգտան մահատա, թաչ տախի տիքէրիզ։

Լաքին ասըլ միւբատ, ճէմիյէթի պէչէրիյէեէ պիր խըտմէթ իթմէք օլմայրպ, իքի էրմէնիյի քիւրտ իլէ գօեուն կիպի պիրիպիրի իլէ ուղրաշտըրմագտան վէ պու եօլ իլէ ազճէ գազանմագտան իպարէթ օլմալը տըր, զիրա իճրաաթ իլէ կէօրիւնէն հասըլաթ պունատան պաչգա պիր շէյ տէյիլ իտի, վէ շիմտիլէրտէ ազ չօգ պու հալ, աչիքար օլմուշ օլուպ, հէր քէս պիր միլլէթ վէ պիր գարընտաշ օլսուղուն տույմայա, վէ մէզհէպ սէրպէսթյէթինէ բիայէթ իթմէյէ պաշլար պաշլամագ. Ա.մէրիգալը գազէթնլար իմտատա չաղըրմահա տէվամ օլունուր։ Օ.

Ֆիվանը ահեամը ապալ յինին նէլանահեյէ

սուիլէսի պէր.

Մանզումէնին 890 ընճը նիւսխէսինին դարբեսի.

Էլալի սէքիզինճի մատտէ. իշ պու զապթ մատտէսի իչին պաչ միւմէյեիզէր մայէթինտէ պիրլէր զապթ քէսթիպի պուլունուր։

Էլալի տօգուզունճու մատտէ. պիր մանգանթա գաբարը գաթի վէրիլտիկի թարիխտէն իթիպարէն, նիհայէթ օն պէշ կիւն զարֆընտա մանգանթա օտաճընտա գէյրտէ մուհարբէր ուսուլա թէվֆիգան, օլ գաբարրն մանգանթաը եաբրըմագ լազըմ կէլիր։

Ալթմըշընճը մատտէ. իշպու օտա պիր սէր խալիֆէ խտարէսինտէ օլարագ, իքի գըսմա միւնգասիմ, վէ հէր գըսմը պիր մուգադէճճի եէ լիւզու մումրդտար խիւլաֆատան իպարէթ օլուպ, պու դրամարրն պիրիսինտէ, մահքէմէյի թէմիզտէ, վէ տիկէրինտէ, մահքէմէյի նիզամիյէեէ միւթէալիգ մանգանթալար թանզիմ վէ գայտ օլունուր։

Ալթմըշ պիրինճի մատտէ. պիր գաբարրն մանգանթասընը եաբրըմագ իւզրէ, օլ գաբարը միւթէզամնին զապթ վարագասը, էվվագը միւթէֆէրրիսարյալ, սրաշ միւմէյեիզ թարագֆընտան միւֆրէտաթլը մագպուզ բուսուլասը մուգապիլինտէ, մանգանթա օտասը սէր խալիֆէսինէ իթա օլունարագ, մանգանթասը եարըլտրգտան սօնրա, էվվագը ենինէ օրատա հրֆզ օլունուր։

Ալթմըշ իքինճի մատտէ. զապթ վարագալարը եաբրըլաճագ մանգանթալարա էսաս իթթիխազ օլունուր. հէր մանգանթանրն մէթինտէ (իպարէ) խաթիտանրն թարիխ վէ նիւմերօսու, վէ զիպտէյի մէալի (խիւլասա), վէ թարագֆէյնին իսմ ու չէօհրէթ վէ մահէլի մուայէնէրի վէ սանաթ վէ սրֆաթլարրյալ, խուսուսու միւնազիուֆիհին, վէ թահգրգաթը վագրանրն խիւլասասը, վէ էսպապը գանունիյէսի իլէ, վէրիլէն հիւքմ վէ գարար տերճ ու պէեան օլունուր. միւսէվվէտէյի գալէմէ ալան քէսթիպ իմզա իտէր։

Ալթմըշ իւչունճի մատտէ. մանգանթա միւսէվվէտէսի գալէմէ ալընարգտան սօնրա, սէրխալիֆէ թարագֆընտան մահքէմէ վէ եա տայիրե պաշ միւմէյեիզինէ իթա օլունուր. պաշ միւմէյեիզ տախի սէպքու բաղթընա, վէ վէրիլէն գաբարա միւվաֆրգ օլմասընա սիրգաթ, վէ իճապ իտէն եէրլէրինի թասհիհ իլէ, պաշ քէսթիպէ իրայէ իյլէտիքտէն սօնրա, մէճլիստէ գրուսթիլէ, գաղուլ օլունտուղու հալտէ, մահքէմէ վէ եա տայիրե բէյտիսի իլէ պէրապէր իմզա իտէրէք, թէզիպիզ (թէմիզէ չէքմէք) օլունմագ իւզրէ, եինէ մանգանթա օտասընա իտտէ իտէր։

Ալթմըշ ութրտիւնճի մատտէ. մանգանթա միւսէվվէտէլէրինին թէզիպիզ վէ գայրք իչին մանգանթա օտասընտա մէսալիհի վագրանրն ճինսինէ կէօրէ, պիրեր գրթա սիճիլ թուսթուլուպ, հէր միւսէվվէտ, սիճիլի մախսուսունա այնէն գայտ, վէ էվվագ օտասընրն նիւմէրօսունտան պաչգա, պալէասընա սրբա նիւմէրօսու վագ օլունարագ, զէյրի, հիւքմ ու գարարա բէյ վէրմիշ օլան ագա թարագֆընտան թէմիր օլունուր։

Ալթմըշ պէշինճի մատտէ. մանգանթա, սիճիլէ գայտ օլունտուգտան սօնրա, այնի սմագ իւզրէ, Տիվանը Ահքեամը-Ալտիյէ պաշ քէսթիպինին իմզասըյլա միւմզի, վէ Տիվանը Ահքեամը-Ալտիյէ մէօհրի իլէ մէմհուր պիր գրթա իլան իթա օլունուր. պիր նիւսխէսի տախի իչին միւպաշերի պուլունան չավուշ վասրթասըյլա, նիհայէթ իւչ կիւն զարֆընտա հազրընրզ չըգան թարագֆա թէպլեղ օլունմագ իւզրէ, էվվագ օտասընա իրտալ օլունուր։

Ալթմըշ ալթընճը մատտէ. իշպու իլամար վէ ալէլբիթլագ (ալէսսէվիյէ) Տիվանը Ահքեամը-Ալտիյէտէն չըգաճագ պիճիմէ վարագալար, էվվել էմիրտէ էվվագ օտասընա կէօնտերիլիրէք, էվվագը հինի վիւրուտինտէ, էվվագ օտասընտան վէ մանգանթա օտասընտան գօնուլմուշ օլան նիւմէրօլար, վէ էվվագ օտասընա կէօնտերիլտիկի թարիխլէր իլէ, իշպու էվվագը գանդի մահէլլէ վէ քիմին վասրթասըյլա, վէ գանդի թարիխտէ իթա, վէ եախսու պաթթալտա հրֆզ իտիլտիկի պիր տէֆթէրի մախսուսա գայտ օլունուր։

Ալթմըշ ութրինճի մատտէ. պիր հիւք-

մին թէպլեղի, իսմին պիր նիւ սխէսինտէ հագգարզ չըգան թարաֆա պիզզաթ իթա վէ թէսլիմ վէ գապուլտան իսթինքեաֆ իյլէտիկի, եախոտ պուլունամատրը հալտէ, գըրգ պէ չինձի մատոտէտէ պէնան օլունտուղու իւ գրէ, թայինիմիզ օլտուղու մահէլլէ պրագբմասըյա օլուր։

Ելթմըշ սէքիզինճի մատտէ. միւպաշիր, իսմին սուլթինի հագգարզ չըգան թարաֆա հինի թէսլիմինտէ, քէնտիսինտէն մագպուզ սէնէտի ալը, վէ պու սէնէտի վիրմէտիկի եախոտ իսամ սուլթինի գապուլ իթմէտիկի թագսիրտէ, միւպաշիր, վուգուլի հալի միւպէյնին պիր միւպէքքէրէ եարբպ, պուլունտուղու մահէլլէնին իմամ վէ մուխթարընա, եախոտ օլ մահէլլէտէ սաքին իքի միւթէպէր զաթա իմգա իթմիրիպ, պաշ քանթիպէ իրայէ իլէ, իմգա իթմիրտիգ տէն սոնրա, օլ միւզէք քէրէեի հագգը չըգան թարաֆա իթա իտեր։

Տեվֆ։

Էտիրնէ վալիսի տէվլէթլու խուրշիտ բաշա հազրէթլերի իսթանպուլա կէլմիշ տիր։

— Պէլկրատտա պաշ գոնսոլոս Մ. Լոնկվորթ, պիմթիւն Սըրպիա իշին ինկիլթէրրա հիւքիմէթինին ատէնթո վէ պաշ գոնսոլոսու նասպ օլմուշ տուր։

— Ռուսիա սէֆիրի ճէնէրալ Ինկանթիէֆ հազրէթլերի, Զատիկտէն սոնրա, պիր գաչ հաֆթա գատար մէզունիյէթ իսթէմիշ օլտուղունտան։ Ռուսիա հիւքիմէթի թարաֆընտան իսթիտասը գապուլ պուլրմուշ տուր։

— Սալը կիւնիւ Օսմանլըլարա Սալը ճէտիտ օլտուղու միւնասէպէթի իլէ, Զաթը սատարէթբէնտիլերի, վիւքէլայի ֆախրամ վէ մէմուրինի քիրամ հազարթիրը թէսարիքէրինի գապուլ պուլունմուշար տուր։ Սոնրատան Շուրայի Տէվլէթ մէճլիսի, տախիլեյէ նազրը հազրէթլերի տախի հազը պուլունտուղու հալտէ, ֆէվգէլատէ պիր թէճէմմիւ իթմիշ տիր։

— Շուրայի տէվլէթին Մէարիֆի-Ումումիյէ չիւպէսի լայվ օլունմուշ տուր։ Մէզքիւր լայվ օլունան չիւպէնին մէմուրիյէթի, Տսխիլեյէ չիւպէսի խամիյէ թէսմիյէ օլունան միլքիյէ չիւպէսինէ կէչմէքտէ տիր։ Գավանին չիւպէսինին բէյտիսի Էմին Մուխլիս բաշա հազրէթլերի ըլեատէթի թահտիրընտա օլարագ պիր Նէզա չիւպէսի իհտաս օլունմուշ տուր։ Մէարիֆի-Ումումիյէ չիւպէսինին բէյտիսի Քէմալ էֆէնտի տախի, Գավանին չիւպէսի բէյտիսի նասպ օլունմուշ տուր։ Լայվ օլունան չիւպէնին տիր ազալարը տախի, Շուրայի տէվլէթին սայիր չիւպէլերինէ կիրէճէքլէր տիր։

— 4 իմգա իլէ Լէվանթ-թայմըզատա կէօրիւլէն պիր մէքթուպտա, Պէյ-օղլու սոգագլարընա, սատահլարն էրքէն սիւրիւրիւմէյիպ, հէրքէս տեագատա պուլունտուղու վագթ սիւրիւրիւմէքտէ օլտուղունտան, վէ մէզքիւր խըտմէթի իճրա իտէնլէրին, խանէ սահիպլէրինտէն պագշիշ իսթէյիպ, վէրիլմէտիկի հալտէ, սիւրիւնթիւլերինի գալարըմամատա թէհտիտ կէսթերմէյէրինտէն շէքայէթ իստիյիմիշ տիր։

Իսթանբիլիմիզ նէզարէն, պունտան սոնրա Պէյ-օղլու սոգագլարընտա կէօրիւլէն սիւրիւնթիլէր հագգընտա էհալիյէ թարաֆընտան չօգ շէքայէթլեր օլտուղունտան, մէզքիւր խըտմէթի միւթէզմէմէր էլինտէն ալընը, տայիրէ թարաֆընտան իտարէ օլունաճագ իմիշ։

— Ակթընճը տայիրէ սըրը քէտթիպի Ց. Կոտանթ էֆէնտի, ճումա իրթէսի կիւնի, մէմուրիյէթի մախսուս իլէ Ռումիլի ճանիպինէ ազէմէթ իտէճէք տիր։

— Ֆէխամէթլու Խարիվի Մըսրը հազրէթլերինէ քիրիմէյի միւհիմմէրինէ ադար թէգվիւճի իճրա օլունաճաղը միւնասէպէթիյլէ, Մուսթաֆա Ֆազըլ բաշա հազրէթլերինէ, միւշարիէյհայա 150,000 ֆըրանգըզ հէտիյէսը կէօնտէրտի մէսմուսթատան տըր։

— Մէլպուրունտան ալընան խապէրլէրէ նէզարէն իքի եիւզ լիպրա աղբուրընտա պիր ալթուն բարչասը պուլունմուշ տուր։

— Ալֆրանկա ապրիլ 2 թարիխլէ Հանեատան Գուրիէնէ չու ամթիտէքի վէճհ իզրէ եազըլմըշ տըր։

«Էեալէթլերտէն կէլէն վէքիլլեր», ռումիի մէճլիստէ թօբլանարագ, եիւզտէ 12 նիզամընտա օլարագ ալընան ֆայիզ ին թէնզիլ օլունմասընը հավի պիր ֆէրմանը։ Հիւքիմէթի մահէլլէյնէն իսթէմէքտէ տիրլէր, չիւնքի, ճէզիրէ էհալիսինին չէքտիքլէրի զարար ու զիեանընն եէրինի պիր ազ տօլտուրապիմէսի իչին։ Կէրիտա իսթիթալընընն պաշընկրճընտան իչ սինէեէ գատտար մէզքիւր թէնզիլլատընն մէրի իւլ իճրա օլունմասը արզու օլունմադատիմիշ, լաքին պուլթարզ պիր իսթիտտա, Վալի բաշա հազրէթլերի թարաֆընտան սէմի խթիպար իտիրմէմէսի կէօրիւլտիկիւնտէն, ճէզիրէնին թիճճար վէ գարիթալեա սահիպլերինին էնտիչէսինի մուճիպ օլմուշ վէ ախզուրիթանընն տուրաճաղը շիւբհէսիզ կէօրիւնիւր։

Մէսէլէնին հիւանի թէավիյէ պուլմասընա մունթազըր օլարագ, պօրճ սահիպլերի, քէնտի պօրճլարընը էսասէմէմքտէ տիրլէր. չիւնքի, ֆայիզ ֆիեատընին թէնզիլ օլմասընը մէմուլ իթմէքտէ տիրլէր։ Սահիպ սէրմայէլէր, քիմէյէ ագճէ վէրմէյիպ, քէնտի ալաճաղլարընին թահսիլինէ չալըշմադատա տըրլար։

Իչ պու գարարընը օլան հալ եիւզիւնտէն էհալի զարար ու զիեանա տիւչար օլտուղու էճիլտէն, պօրճլու վէ ալաճագ սահիպլերինին հիսապլարընը թէֆթիշ վէ մուաեէնէ իթմէք իւզրէ պիր գօմիսիոն թէշքիլ իլի, մէսէլէեի հալլ իթմէք, վէ պիր ֆահիշ ֆայիզ իւզրէ օլունան պօրճլարը նիզամընտա պիր ֆայիզ իլէ թէսվիյէ իթմէք հիւքիմէթին վազիֆէսինտէն տիր, պու թարիգէ մէմլէքէթտէ օլան խայլիճէ միւրաղէհաճըլարընն էշի պիթիր, պա խուսուս զէրաաթ վէ թիճարէթէ տաիր պիր պանգա իհտաս իթմէք լազըմ տըր։

Վալի բաշա հազրէթլերի Գանտիալըլար թարաֆընտան զայրթանա իքրամէն վէրիլէն զիեաֆէթտէ հազը պուլունմադ իւզրէ, Գանտիեատա օլան եօճուլուղունտան պու կիւն Հանեատա տվոէթ իթմիշ տիր։ Մէզքիւր զիեաֆէթին զայէթ միւքէմմէլ օլտուղու սէօյլէնմէքտէ տիր։

Կէրիտլիլերին, սիլահլարընը սուհուլէթլէ հիւքիմէթէ թէսլիմ իթմէքտէ օլտուղլարը, արթըզ տաղլարտա եաշամագլըղատան օսմանմըշ օլտուղլարընա պիր իսգոթ տըր։

Ճէզիրէտէ քէմալի ասայիշ հիւքմ իթմէքտէ տիր, շէհիրլիլեր, թարլարտա էքինճիլիքլէ մէշղուլ օլմադատա տըրլար։

— Թարապուլուսու Ղարպտա, եաղըն կիւնլերտէ պիր ճինայէթ իճրա օլունմուշ տուր, եանի Հիւսէյին իսմինտէ պիրիսի, քէնտի բէտէրինի էօլտուրմուշ տիր. չէյլէ քի, սահիպ ճինայէթ բէտէրինի սոյտուգտան սոնրա, Թահիր իսմիյլէ էվվէլ ինտէն պիր թէզքէրէ ալարագ Խթանպօլա կէլմիշ տիր։

Գանտիլարը, մէրգումի Հիւսէյինին բէտէրինի խայլի կիւնտէն պէրու կէօրմէմիշ օլտուղլարընտան, հիւքիմէթէ խապէր վէրմիշլեր, վէ հիւքիմէթ տախի էվվէլ կիրաէկինտէ, գանլարլա միւլմմա եէրէ ալրիմիշ իրիթիեարը կէօրմիշ տիր։

Հէր քէս, մէզքիւր ճինայէթի իշլեեէն, օղլու Հիւսէյին օլտուղուն տէր հալ թախմին իյլէմիշ, վէ մէրգումի ճանավարընն տէրվիշ դրեաֆէթինտէ կիթմիշ օլտուղու իշիտիրաֆքտէ, մէզքիւր թախմին քէսպի թագվիյէթ իթմիշ տիր։

Հիւքիմէթի մահէլլէյէ, անինտէ Խթանպօլա թէլէկրաֆ քէշիտէ իյշէմիշ, վէ կէչէն բէնշէմպիհ կիւնիւ, մէրգումի Հիւսէյին քէնտիսինի սաղլամագ իւմիւտի իլէ, Սուլթան-Ապիմ ճամիսի իմարէթինէ կիթմիշ օլտուղունտան, օրատա ախզ ու կիրիֆթ օլունմուշ տուր։

Էվվէլ էմիրտէ սահիպ ճինայէթ, քէնտի իսմի Թահիր օլուպ, Հիւսէյին օլմասըդընը իտտաա էյլէմիշ իսէտ, Խթանպօլտա սաքին վէ եախոտ եօլճու օլան Թարապուլուսու Ղարպլըլարը թարաֆընտան թանըմըշ, վէ քէնտիսի օլմասըդը ինքեար եթմէտ, իսրար եթտիկինտէ, իւսթիւ պաշը արաշտիրըլըպ, Հիւսէյին իսմի իլէ մէօհրիւ պուլունմուշ տուր։

Պիչարի մէրգում, Թարապուլուսու Ղարպա կէօնտէրիլիպ, օրատա իզթիզա իտէն ճէզասընը չէքճէք տիր։

— Ամերիգատտա Պոսթըն շէհրինտէ թապուն նէշր օլունմադատա օլան Միլընարի Հէրալտ նամ գազէթատտա չու ամթիտէքի պահսը կէօրմիշիւզ տիր։

ՊԻՐ ԷԼՄԱՍ ԵԻՆՋԻՒՖ

«Միլընարի Հէրալտ նամ գազէթասընը «էճնէպիլիր մէմալիքի վէ Միսիսիպիարլարը մէսքէնի» սէրնամէսի իլէ տէրճ իթտիկիմիզ պահտտա, զիքրի սէպզաթ իտէն հէտիյէլէր իչինտէ պիր տէ 494, 74 թալէր եանի 100 լիրայա եազրն գըյմէթի իլէ պիր էլմաս եիւզիւք վար տըր, պունու Խթանպօլտա Միսիսիպիարլարտա վէրէն տօսթ պիր էրմէնի եանի Լուսաւորչական իսէտ, Բրօթէսթան գէֆրէրէնճ էշ օլունմամընը, ֆագաթ ազ վազըթ մուգատտամ վէֆաթ իտէն տինտար պիր Բրօթէսթան տաբրընտան օ մէզհէպի էյրէնմիշ օլմասը իլէ, դայտ օլմայա մէյլի վար տըր, պու խանէտան զայէթ զէնկին տիր, վէ պու հէտիյէ, ախէրլէրինի տախի թէշվիզ իտէպլիր պիր հէտիյէ տիր։

Խթանպօլտա, զայէթ զէնկին պիր խանէտան Լուսաւորչական Հայ, եաղընտա վէֆաթ իտէն պիր Բրօթէսթան ամուճասը վար իմիշ, վէ Միսիսիպիարլարա 100 լիրալըգ պիր եիւզիւք հէտիյէ իթմիշ, քիմ տիր աճէպա պու ֆամիլեա եա եա տատամ։

Իսկիւտարտա միւթէպէր պիր լուսաւորչական Հայ ֆամիլիասընտան, եաղընտա Բողոքական օլարագ վէֆաթ իթմիշ հաճի Ադամի նամ պիրինի վէ մէզքիւր ֆամիլեա իչինտէ պու զըյմէթլէրէ եազըն պիր եիւզիւք մէսէլէսի վար իտուկին իչիթմիշիզ տիր։ Ամերիգատտա Միսիսիպիարլարն էլինտէ կէչէն եիւզիւք պու եիւզի՞ւք մի տիր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻԿ

Մանչուրիէ մախսուս թէլէկրաֆ։

(Ագանս Ռէյտըր։)

Ֆրանսա վէ Խթալիա։

Փարիզ 14 մարտ

Եազընտա թէշքիլ օլունաճագ օլան Ռումիի մէճլիս հէնկամընտա, Ֆրանսա, Խթալիա վէ Ավթրիա տէվլէթլերի թարաֆընտան Ռումանիա ասաքիր ավգ օլունաճաղընա տայիր չուեու պուլան թէվամթուր եալանա չըգարըմըշ տըր։

Ֆիւնքի նիւ սխէմիզատ տէրճ իթտիկիմիզ թէլէկրաֆ հավատիսլէրինտէ, Փարիզ 13 մարտ թէլէկրաֆընտա, Մարէշալ Նիէլն, Գավանին մէճլիսինտէ իրատա իթտիկի նութգունտա, պիր սէվվ մանը-մէյ մախսուս ռէնկրաֆ։

(Ագանս Ռէյտըր։)

Ֆրանսա վէ Խթալիա։

Փարիզ 14 մարտ

Եաղընտա թէշքիլ օլունաճագ օլան Ռումիի մէճլիս հէնկամընտա, Ֆրանսա, Խթալիա վէ Ավթրիա տէվլէթլերի թարաֆընտան Ռումանիա ասաքիր ավգ օլունաճաղընա տայիր չուեու պուլան թէվամթուր եալանա չըգարըմըշ տըր։

Ամերիգատտա Միսիսիպի գետի ճանիպինէ ատէշ խթիմիզ։

Միսիսիպի Նիու-Օրլէանա բամուղու 12½ տան 12½։

Սաթըշ 8000 պալեա

Բիրացա տուրկուն տուր։

Մարտի 15 մարտ։

Թունա եումուշագ պուղտայ 128,124 ֆր. 28,50 իշ եօգ։

Բամուգ ֆիեաթլարը պիր գարարտա տըր։

Ամանա բամուղու ֆր. 107,50։

Կուրճի » » 105։

Բուսխա քէթէն թօխսուսու ֆր. 37,50։

Սուսամ հազըր 59։

Իրէք գոզասը գավի։

ՖՕՆՏՕ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ

Լոնտրա 14 մարտ։

Ինկիլիզ գոնսոլիտի գաբ.	93 9/16
Էսհամը ումումիյէ աչըլտը	41 10/16
» » գաբան.	41 12/16

Փարիզ 15 մարտ։

Ֆրանսըզ ֆոնսոսու աչըլտը	71.02
» » գաբանտը	71.02
Իթալիան ֆոնսոսու աչըլտը	56.15
» » գաբանտը	56.15
Օսմ. իսթիգ. 1865 ին գաբ.	332
Էսհամը ումումիյէ աչըլտը	42 40
» » գաբ.	42 20

Պօրսա տուրկուն գաբանտը։

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲՈՒԶԱՍԸ

Ապրիլ 3	Ախշամ գաբանտը . . .	46 46
» 4	Սապահ աչըլտը	— — —
» »	Էն եիւքսէք	— — —
» »	Էն աշաղը	— — —
Սահմ 4 մ.		— — —

Ե Զ Գ Ա Ց Ի Ն

ՄՇԵՑԻՈՑ ՎՐԱՑ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ա.

Մշեցի Հայոց նոր դարէ։

Ո՞ւր է քո սեղան, Մշեցի Հայ. ինչո՞ւ խնջոյք չես կազմեր. Ահա վերջին քայլափոխը փոխեց հին տարին, իր վերջին վայրկենին հետ անցաւ սուղեցաւ ինքն ալ։ Արարածները բոլոր կը ցնծան յուսով նոր տարին չնորհաւորելով բայց դու կը հառաչե՞ս . . . .

Կը հառաչե՞ս սրտիդ խորերէն, եւ թեպէտ սեղան մը, եւ թեպէտ խնջոյք մը ուրախ կազմած կորեկի փչրանքներով եւ գրբզրի պատառներով. Թրթռու եւ դծու կաղամբը իր ջրով քոյդ սեղանի զարդն ու օշարակն է, ուտելի՞ք, որ կը ցամքեցնէ մարդոց արիւնը. խմելի՞ք մը, որ կը արբէ մարդոց լերդը, եւ դայն արտասուացդ կաթիլներով կը խառնէս։ Ահ զաւակդ ոչ այն քու թափած արցունքէն կը ճաշակէ, եւ տխուր երեսիդ յառելով իր գեղեցիկ, անմեղ ու պայծառ աչուրները, ինքն ալ կը թառամի. եւ առանց բան մը գիտնալու ինքն ալ կը տխրի, եւ կոկսի ձայն արձակել ու մրմռքելով լալ . . . .

Լա՛ց եւ արտասուք փոխանակ երգոց եւ զուարճութեանց կը մատուցանէ Մշեցի Հայն նոր տարւոյն սոնին, հոն մանկամարդ մայր մը իր մերկ զաւակին նայելով կը հեծեծէ, հոս այրին իր որբը գրկած միասին կը ողբան ու կը մղկան, այն տեղ նոր հարսը մէկ ձեռքը իր կուրծքին վրայ՝ միւսը աչերուն վրայ դրած միայնակ նստեր ցուրտ եւ դատարկ տան անկիւնը կը գոզդոզայ, եւ իր փեսայի պանդխտութիւնը կը միշտ ու կը ողբայ. եւ ասոր փոխան այն ջահիլ ջիվան կարիճ Մշեցին՝ այս վայրկենիս գեռ նոր բեռը իր ուսերէն վար առած, ճակատին քրտինքը կը սրբէ, եւ կերթայ քանի մը լրեն պէս պանդուխտներու հետ կը բազմի կամ թիֆիլիզու մէգատանանէք կամ Պօլսոյ մէյխանաները տապակած ձուկը իր առջեւ եւ գինւոյ բաժակը բռնած ձեռքը կը ճաշակէ, տեսնողը գիտէ թէ ուրախութիւն է այս. բայց ոչ, ատոր սիրտը արեան ծովի մէջ

կը ծիծայ։ Մշեցին եթէ կը ճաշակէ գինի, կը ճաշակէ նա զայն իբրեւ Թմբեցուցիչ գեղ իւր զգայարանաց, իբրեւ մոռացուցիչ իւր մտաց եւ յիշողութեանց, որոց մէջ կոորիկ մը միսիթարական չկայ, այլ ամենեւին դաւալի, ամենեւին չարաչար եւ մահու արժանի . . . ։

Մահու արժանի իր տեսած օրերը, իր կրած իրերը, ինքն եւ իր՝նները։ Ամէն տարին ալ նոր տարի եկաւ, բայց միշտ նորն քան զհինն դառն եղաւ, ետեւը դառնայ գուբ է, առջեւը նայի դերեզման . . . Ասոր համար չի կարող յոյս առնել, չի կարող մը-խիթարուիլ, անցեալն պատճառաւ ինքն ներկայ չունի, եւ ներկայ չունենալով ապագայ բնաւ չունի . . . ի՞նչ կեանք է այս։

Ի՞նչ կեանք է այս։ Երանի՜ մրջիւնին եւ Արօս թռչունին, նա իր կուտը կուշտ կուտէ. սա իր սիրական ամուսինը իր հետը կը-պահէ։ Երանի՜ սարեկին, որ իր ծագերը իր ածածէն (ձուէն) կը ծնի, իր փետրիկներով զանոնք կը ծուարէ դարմանէ, իր բնութիւնն ու լեզուն անոնց կուսուցանէ եւ ազատ կը թողուցանէ։ Մշեցի Հայն քան զանոնք չատ թշուառ է, իրաւունք ունի որ միշտ ձեռքերը իր ծունկին վրայ կապէ, աչերը արտասուաց ծով անէ, եւ իր կեանքն, իր ամուսինը եւ իր տղէկները ողբայ աւաղէ . . . ։

Աւաղէ՜ թող, իրաւունք ունի, վասն զի իր խրճիթը ծածկող գերաններն այ տոկոս գրուած են . . . իր զաւկին ժառանգութիւն ի՞նչ պիտի թող տայ։ պա՛տք, աշխատութիւն, բանտ։ տուգանք, արտասուք մինչեւ մահուան օրը, քրտինքը հեղեղի պէս, որ չարունակ ճակատէն պիտի թափէ, եւ անոր մէկ կաթիլն անգամ իրեն բաժինը չէ։ ծեծ՝ ոսկորները փշրելու չափ, ստրկութիւն քան զերութիւն գէշ վիճակ։ Ո՛հ այն դաշտի մէջ գըլգըլացող աղբիւրը՝ որմէն ինքն ջուր կը խմէ, այն արտիկը՝ որոյ մէջ քրտնաթաթախ եւ արնակէզ ինքն վար կը վարէ եւ հունձ կը հնձէ, այն եզնիկը՝ որ իր ձեռքով փայտիայեր, մնուցեր, եւ իր կենաց ու քրտանց հաւասարիմ ընկերն է եղեր։ ասոնցմէ եւ ոչ մէկն ալ իրեն չի մնար։

Թէ կուզե՞ս լսել, Մշեցւոյ սովորական երգը երգեմ քեզ՝ որ այս է,

« Մենք կնիկ մեզ համար չենք բերեր . . .
« Մենք աղջիկ ու տղայ հայոց համար չենք ծնիր . .
« Մենք տուն մեզ համար չենք չիներ . . .
« Մենք հայ մեզ համար չենք ցաներ քաղեր . . .
« Մենք մեզի համար չենք ապրեր . . .
« Մենք մեզի համար չենք ապրիր »։ Այս է Մշեցի Հայոց միզերին ամէն ասնին եւ նոր տարւոյ սեղանին։ մոխիրն է իրենց կերակուր եւ լեզի ըմպելին։ Առէք կցեցէք, Մշեցի Հայեր, կցեցէք ձեր այդ երգի հետ այս քանի բառերն ալ, հնչեցէ՛ք քնարով ձեր սրտին այս սրտառուչ տաղերն ալ,

« Մեր պապեր եւ մենք տաճար ենք չիներ, զոր կը պղծեն . . .
« Մենք Քրիստոսի հաւատքը կը պաշտենք, զոր կը հայհոյեն . . .
« Մենք սուրբ խաչ կը կազմենք, կօրհնենք եւ կօծենք, զոր կը խլեն ու կը փշրեն . . .
« Մեր տէրտէրները կը գանակոծին եւ վարդապետները կրսպանեն . . .
« Մեր սրբութիւն, սկիհներ, մեռոն եւ աւետարան ոտքի տակ կը դնեն կոխկռտեն . . .
« Մեր հոգին ալ սպանել կուզեն . . .
« Եւ մենք Հայ ենք. եւ մենք ԺԹ դարու մէջ ապրող մարդն ենք »։

Եկենք այս արտասուաց տունէն եւ ցաւոց սեղանէն։ ընթերցող, բաւական է նոր տարւոյ սոռթիւ այսքան մը խօսիլ Մշեցի Հայուն հետ, անցնինք անոր կերպ կերպ վիճակներ եւ սեւ օրէն քանիսը նկատել։

Բ.

Մշոյ Հայոց հին դարերու համառօտ.

Ո՞վ լսեր էր, ո՞վ տեսեր էր ինչ որ Մուշը տեսաւ այս հին բայց մօտ տարիները, ոչ չե՞ս գիտեր ո՛ր կողմը դառնաս, ո՛րը թողուս եւ՝ ո՛րը լաս։ Օր մը Աստուածաշունչ պատուհաս կը գօսացնէ բոլոր բոյսեր եւ պտուղները, եւ մարդն ու անասուն կը նուազին ու գետին կը փռուին։ Օր մը հիւսիսի լեռնականները սուր՝ ի ձեռին իրբեւ կատաղի արջեր հազար հազար կը լեցուին այս աշխարհը։ այգիներ արտեր եւ բոլոր բերքերը կապականեն, չէնքերը կը կործանեն, ոչխար եւ առհասարակ անասուն անթիւ որը կը կոտորեն որը կուտեն։ Քանի՞ մէկ Հայեր արեան մէջ թաթախելով գերեզմանը կը գնեն։ Մանրամասնը կը կողոպտեն եւ ժանտայրը Պօղոս վարդապետը կ'ըսպանեն, յացաւ, աղաղակեց այն օրը Մշոյ Հայն, եւ լսուեցաւ անձայն արձագանգ մը եկաւ։ իրեն Գոլգոթէն — « մոռացէ՛ք » . . .

Թիլ գեղի եկեղեցին քակեց, եւ այն օծեալ քարերով բերաւ իր տունը շինեց Մշոյ մէճլիսի աղան Սէլիմ Աղան։ Բարձորայ եկեղեցւոյ մէջնատան տղերով ապականեցին։ Կողոպտեցին Զիարաթու եկեղեցին։ Մեզտուայ եկեղեցին, Զրից եկեղեցին, Առնջուանից եկեղեցին, Նորշինու եկեղեցին, Մշոյ Զորոյ թաղի եկեղեցւոյ վրայ քշեցին թվանքներ արձակեցին, Մշոյ մէջ Բրդի թաղի Ս. Սարգիս եկեղեցին խապառ մերկացուցին։ որոյմէ Զիարաթու եկեղեցւոյ գողցուածներու կէսը մզտոմէն գտնուեր է, որ քրդու գեղէ եւ չէքի օճախ ու սօխթաներ ունի մէջը։ Զորայ թաղի եկեղեցւոյ գողերը փախած ժամանակ նշանով ճանչցեր ու Մշոյ կառավարութեան ատենի մէջն ալ վրան ապացուցեր էին, որ սօխթայ էր։ Ս. Սարգիսի գողերն ալ իր տեղւոյն եւ այլ եւ այլ հանպամանքներուն նայելով սօխթաներ էին։ Չէ՞ որ Զ. հպիսկոպոսի թոռնիկ Պ. Կարապետի խանութն ալ սլատուոր ու 12000 դուրուշի ապրանք հանողը սօխթայ էր։ որոյ մօտ նշաններ գտան եւ իլամ ալ բրին։ բայց եւ ոչ մէկը հատուցում ընդունած չէ։ Ասոնց հետեւութիւն եղաւ Ս. Յօհաննու վանքի կողոպտուիլ։ այն՝ որ մեր Աղգի եւ Եկեղեցւոյ նրկատմամբ ունեցած հնութիւններով եւ սրբութիւններով մեծ դանձարան մը կը համարուէր սօխթաներ կործանեցին, մերկացուցին, վարդապետը մահու դուռը ձգեցին։ Ինչ որ Ալիքանու գեղի եկեղեցւոյ մէջ գործուեցան՝ աշխարհին յայտնի է։ գրիչս կը սոսկայ կրկնել նկարագրել այն անագին ոճիրը . . . ։ Մշոյ փաշայի տան դրան առջեւ Տ. Յակոբեան Տ. Զաքար քահանայ՝ աղէկ մը ծեծեցին։ Դեռ քանի մ'օրէ Մխիթար Վ. Նխաւու գեղին մէջ պաշարելով վեց գնտակ իրեն զարկին, թէպէտ ողջ մնայ ու փախաւ՝ ի Կարին։

Քիւրդ մօղրովը՝ ցերեկով Հայու կնիկը կը պառկեցնէ գետին արեւուն առջեւ ու ձեռները կը կապէ։ կնկան էրին ալ կը բերէ այն տեղը կը կայնեցնէ, գեղի հրապարակին մէջ այն կինը կը պղծէ . . . եւ քանի՜ քանի այսպիսի եղեռներ կը գործէ, Մշոյ կառավարութիւնը զանի բռնելու կելնէ, բայց Մօղրովը Մշոյ հողին մէջ այն դեղէն այն գեղն անցաւ, իր ըրածն ըրաւ, մինչեւ վերջապէս կարնոյ Վալիի Վիլաեէթ Հաճի Ահմէտ փաշան գինքը ազատ եւ ներեալ հրատարակեց, ու այժմ համարձակ կընէ կրկին Մօղրովը, ինչ որ ժամանակ մը դադնի կընէր։

Քիւրդ Ֆալամազը, իւր երկու եղբայրը, եւ տղան Մրահէն, վեց գիւղ Հայ ունին իրեց ձեռքի տակ, իրը թէ առնելիք ունին այն գեղացւոց վրայ։ բայց իրենց տուած ստակին դառնապատիկը առնելէն զկնի այլ եւ այլ միջոցներով, անոնց ամէն ունեցած բաներուն կարծես տէրն են։ Այս եւ կը պարծենան ամէն մէկը 40 կամ 50 Հայու կնիկ ունենալով իրենց ձեռքը . . . ։ Այսպէս են Զիպրանցիք՝ Վարդուայ Հայոց հետ Հասանանցիք՝ Պուլանխայ ու Մշոյ գաւառի մէկ մասի Հայոց հետ։ Մերզայրէկ ու իրեն պարագայքը Զուխուրայ Հայոց հետ, եւ ամէն տեղի եղած քրդերը՝ այն ամէն տեղի Հայոց հետ։

Շէյխեր կան, որոնք սօխթաներ կը պահեն կը կարդացնեն։ բայց ի՞նչ կը կարդացնեն . . . հասկցողը կը հասկնայ։ Ասոնցմէ քանիսը Մշոյ թաղերուն մէջն են, միւսները գեղերն են։ զորօրինակ շէյխ մը Թիլ, շէյխ մը Մալաքանդ։ շէյխ մը Ցատկոն, շէյխ մը Էպրի, շէյխ մը Լաթառ, Նեայլն, Եւայլն, Եւայլն։ ասոնց իւրաքանչիւրին գեղեր կան տրուած, այս գեղերու բնակիչ Հայոց կա՞յ հարս մը կամ կնիկ մը որ շէյխերուն ծոց պառկած չըլլայ, կամ անոնց սօխթաներէն լկուած չըլլայ, ինչպէս իրենք կըսեն, ո՞չ ապաքէն ամէն նոր պըսակուողներու Ա. առագաստը շէյխերու իրաւունքն է։ այսպէս նաեւ քիւրդ պէյերուն։ Առեւանգութիւններ՝ որ յաճախ կը պատահին, եւ երբ կը գիմեն շէյխերուն կամ մեծ քրդերու օճախը, եթէ քահանայ դանեն՝ կը բռնադատեն պսակել կուտան, թէ ոչ, Մօղայի մը քէպէն կարել կուտան, ու կը համարուի այն օրինաւոր ամուսնութիւն։ ի վերջոյ երբ զաւակ ծնանի ասոնց, քահանայն ստիպեալ կուգայ պահպանիչ մը կըսէ, պսակը կը սրբէ, ու կը տանի տգան մկրտէ, թէ եւ այս քիչ կը պատահի կըսեն, բայց կը պատահի։ Այս առեւանգութեանց մէջն ալ այն շէյխերուն կամ քրդերուն բաժին կայ, եւ շատ անգամ հագուստ ու մարմնով բոլորովին իրենց բաժին կընեն։ Պատճառն ասոնք են, կարծեմ, որ այս աշխարհին մէջ թէ էրիկ եւ կնիկարդ շատ կը տաճկան, եւ պատճառն ասոնք են որ շատ հայերը քրդու օրինաց ու կամաց աւելի սիրող եւ հետեւող են, ու գրեթէ ազգային եւ քրիստոնէական մասերէ օտար։

Այսքան մը այս կարգի եղածները, որ ինչպէս յայտնի է քառասունէն մէկը հաղիւ գրեցի։ իսկ այն որ սովորական է թիւը չի կայ, ամէն տարի ոլամով խոտ եւ ցորեն քաղել տալ Հայոց։ անոնց ձիերը եւ ամէն անասունները ծառայեցնել, ու շատ անգամ խլել տարեր ալ, եղ, ոչխար, հաց, խոտ եւ յարդ ձրի առնել, այս բաները թէ քրդեր թէ չէյխեր, եւ թէ զապթիաներն անգամ կընեն։

Դշլաղ պահել տալ, գոմէշներ եւ այլ շատ մը անասուններ գարնել ստակեցնել, մարդերը մահու չափ գանակոծել, տուգանքներ առնել, կաշառներ առնել, թաշիր առնող չէնէներու եւ ոչխարի տուրք առնող խամչուրջիներու բրածներն ալ խիստ խիստ շատ են գեղերու մէջ։ ես կարող չեմ ամէն բանը այս տեղը գրել։ Ընթերցող, ո՛ւ, եւ ե՛րբ կը տեսնաս Հայ մը դէմքով թօշնած. հոգւով ճնշուած աչքը արտասուալից, ոտքը բորիկ, անձը մերկ, միայն չուան մը իր մէջ կապած, եւ եթէ մինակ հնոտի կտրած շապիկով մը փաթթուած հասած աղջիկ կամ կնիկ մը կը տեսնաս։ այդ նշան է թէ դա Մշոյ ժողովուրդ է։ — բայց պիտի տեսնաս ատի քանի մ'աւուր մէջ այդ քաղաքի մէջ փոխուած մի ուրիշ կայտառ եւ զուարթ արարած մը երբ ազատուած է Մշոյ մէջ ուներցած վիճակէն . . . ։

Թող անցնինք այս արիւնոտ տեսարանէն, քիչ մ'ալ քաղաքականապէս նկատենք Մուշը։ ապա ազգային տունէն ներս մտնենք։

(Շարունակելի)

— Մանդու մէ միլլին 879 նիւսիսէմնտէ կ'բասօնատան կէլէն՝ պրը մէքթուպատան ալարագ։ օրա հէրիմէրինտէն Յարութիւն Եւ. Զիչէքեան նամ զաթի սրատա պիր վարժապետին ատնագտան էօմիւշ օլմանսրը սէթր խաէրէք։ պաշգա խաթիրգատան էօմիւշ ալիբ տէյու։ հիւքիմէթի սախթէ պիր լաբօրթօ վէրմիշ իր տէմիշ իտիք։

Պու տէֆա մէրդում մ հէքիմ պու հաւատխին եանը, օլտուրան պիր մէքթուպ իլէ պիլտիրէրէք, հաղրդաթը հալ չէօյլէ պէեան խաէր։ եանի, հիւքիւմէթի մահէլէյէ թարատֆինատան Մարօյլ նամ հէքիմ քէչիկ չատրբրմը։ վէ մէրդում Մարօյլ թիւրքճէ պիլմէտիկինտէն։ մէզ բիւր Յարութիւն օրատա թէրճիւմանլրգ իթմիշ։ վէ քէնտիսի ասլա պէօյլէ պիր բաբօրթօ վէրմէմիշ տիր։

Էկիր հաղրդաթի հալ սահիֆէն պէօյլէ իսէ, մէսուլէյէթ Մարօյլ նամ հէքիմանէ գալմըշ օլուր։

— Կը լսեմք թէ Պէշիկթաշի քանի մը տղոց կամ անձանց կողմէն Մասիի խմբագիր Ի. Թիւճեան էֆէնտիի տանը առջեւ (Պէշիկթաշ) խել մը ամբոխ խաղաղակոչութիւններ կ'ըլլան։

Ասիկայ ուրիշ բան չէ բայց եթէ միւեալ էֆէնտիին տանը պատիւը բռնաբարել։ այ ինչ եւ իցէ պատճառաւ չի կրնար արդարանալ։

Մասիս կրնայ սխալած կամ չը սխալած ըլլալ։ բայց անոր ընտանիքը ո՞ր օրէնքով կամ իրաւունքով կրնայ ատոր մատնակից ըմբռնուիլ։

Ա. ս տեսակ անիրաւութիւն մը եւ բռնաբարութիւն մը մեք չեմք յուսար որ խելքը գլուխը եղած մարդոցմէ հեղինակուի կամ քաջալերուի։

Ուստի թէպէտ Գեր. Խորէն Սրբազան հրամարեալ Մաքրուհեան վարժարանի տնօրէնութենէ, բայց իրրեւ թաղին քարոզիչը կամ առաջնորդը, կը յուսամք որ, այս տեսակ գործողութեանց առաջքը հիմնովին կ'առնէ, եւ ինչպէս լսած ենք ալ թէ՝ նորին Սրբազնութիւնը մի քանի ազգոց կամ անձանց խրենց տրժանաւ որ պատիժը տնօրինած է, քանզի ասոնք աւելի նորին Սրբազնութեան թշնամութիւնմ'ընելու դիրքին մէջ կը գտնուին։ քանի թէ բարեկամութիւն կամ իւթիւճեան էֆէնտիի օրատալաթիւն ընելու։

Ա. ընդհանուր մանկուն Հայաստան

Ն ղրայ տարուոյս փիթիեայ ծաղկունք,
Հայաստանեայց վսեմ մանկունք.
Ակնք յառաջ՝ ձեր գաչս բացէք
եւ զմանութեան ազէաս տեսէք.
Մինչ հարազատ որդիք Հայկոյ ի՝Արամայ
Կիրեայ հրով կենսանու էր գիտութեան,
Զանան, ձգնին մեզ ոյնմ առնել մերձակայ.
եւ կամ մղել յայն ասպարէզ մարդկութեան,
Անդ վատ փոսնիչ զբօշն յերեսս ի՝ր արկեայ,
Իրը զիսլուրդս շրջի ի տանջիս գեանապարտ,
Առնէ զչարիսն գլուխն ի՝կր։
Մեզ չնորհեալ են ուսումնարանք եւ օթեւանք,
Են մեզ անարէնք անձնանուէր եւ անխոնջք,
Ի պատրաստի կան ժրաջան դաստիարակք,
Զհետ գնամք ուսման շաւղաց անմրմունջք,
Ապայն ի՞նչ շահ ի՝ցեն արդեօք մեզ սանուցս,
Ի՞նչքաջալեր աշխատու թեանս ամենայն,
Մինչ վաղք առնեն զայն ունայն։
Այն ինչ մշակ կամ այգեպան գամ ոգջոյն,
Գործէ գերկիր, փրէ գնա գառն ջանիւք,
Եւ մի ամսոյ մնա եւ եթէ քաղցր պտղոյն,
Զայն աւազակք կոխեն իւրեանց պիղծ ոտիւք,
Սմին նման ոմանք ի մէնջ ո՛ եղբարք,
Որ զպատուական պտղոյ էին իւրեանց սեպարց,
Եղեն կոխան ի չարեաց։
Այլ վհատիլ չէ ձեզ պարտ,
Խոնարհ հոգւով լերուք հանդարտ,
Զի ի մարդիկս որոմնացան,
Հիցի ինքն իսկ յայլոց կոխան։

Աբգար Կ. Պեյլերեան

Էնկի էրեւ Ռօխոմլրբեր էնէլեր էլ գարբմբզ օլսա օմարբզբեր անլամա դիր եալ։

Բրուսիա հիւքիւմէթինին հայվանաթլարը ալըշորբան չիրքէթին, իքինճի ըէյիսի Մ. Է. Քաւֆման, պէօճէք թուրթանլարին պիր ճէմիյէթինէ, իրէք թօխուսմարրնտա հիյլէքեարլըգ օլուպ օլմատրզնրթանրմագ իչին պիր եալ կէօսթէրմիշ պիր։

Մէզքիւր հիյլէլէր նէվպէ նէվ տիրլեր։ Մ. Գաւֆման, էսկի թօխուսմար վէ եախոտ իչինէ էսկի թօխուսմար գարբշորբըմշ օլուսդու հալտէ պիրինճի եանի իւք սէնէնինքի թօխուսմարը ասը տէյի սաթմագլըգէն գեեատէ ֆէնա սայրան հիյլէքեարլըգլարտան պիրիսի տիր տէյի կէօսթերմիշ տիր։ Իրէք պէօճէյինին, քէնտի էվվէլքի սօյունտան չբգմաեա նիւգթուքմասընն, պիր վէճհ իլէ պու կիւնա հիյլէքեարլըգլարա համլ օլունմասը չեւ պհէսիզ տիր։ Լաքին պու հիյլէքեարլըգլարը պօշա չբգարմագ վէ պիր պագբշաա, հիյլէսիզ թօխուսմու, հիյլէյէտէն ֆարգ իթմէնին եօլու նէ՞ տիր։ Մ. Գաւֆմանրն պուլմուշ զանն իթմէքտէ օլտուղու իչպու թէտպիր, վէ մէճլիսին կէօզիւ էօնիւնտէ պիր գաշ տէֆա կէօսթերտիկի թէճրիւպէլէր սահէսինտէ, պէօճէեի թուքթանլարրն սու հուլէթիլէ հէր ճինս թօխուսմարը թանրեապիլէճքէր տիր։ իշթէ պունուն եօլու բէք գօրգ պիր չէյ տիր։ Շէօյլէ քի։

Թէճրիւպէ իմմէք իսթէտիկին թօխուսման իբի բարմագ թուքթուսմու ալբպ։ գայնար սու իչինէ սթորգատան սանրա։ պիր գաշ տագբդա զարֆբնտա, եուսմուրթալար իլիճէ բիշեր։ վէ թապիլ բէնկինէ իսէ ապ չօգ սէչկին սուրէթտէ մէյտանա չբգար։ Էկերչի պու բէնք գօեու, խոլիս, պիր սեար վէ ճինսատ օրան պիր լէյլակրն բէնկինի չալար իսէ։ թօխուսմ իի տիր։ Էկերչի մէզքիւր բէնք գայէթ սօրկուն վէ պա խուսուս քիւլ։ եէչել վէ եախոտ աչբդ սարը բէնկեր իլ գարբշբգ օլուր իսէ։ հիյլէլի օլտուղունա պիր նիշանէ տիր։

Պու թէրթիպ օլ գասար եանրմագ պիր սուրէթտէ տիր քի։ թօխուսմարրն ուեանտրբրաճագ վագթբնտա նէ մէրթէպէ էյի եա քէօթիւ պուլունմասրը էվվէլնտէն քէչֆ իթմէք տախի իհթիմալտէն տիր։

ԻԼԱՆԱԹ

ԻՐԱՒԱԽՕՀ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵՒ ԷՋՄԻԱԾՆԱԿԱՆ ԴԱՒԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱԿԱԳԻՐԵԱԼ ԳՐԻՆ ՎԻԱՑ ՋՆՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐ Բ.

Ի տպարանի Յ. Տէրոյենց

Կը ծախուի ի գին 8 ղուրուշ, եւ կը գտնուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով եւ Մահմուտ բաշա Մանուկ աղային 120 թիւ խանութը։

ԿՐԿԻՆ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԲԹՕՐ—ՀԻՒԿՕ

ՆՕԹՐ-ՏԱՄ-ՏԸ-ՓԱՐԻ

Այս Յիշեցրուհալակ վեպին Հայերէն Թարգմանութեան, 1. 2. 3. 4 Թերթերը ի լոյս ընծայած ենք. — սակայն տեսնելով որ ընթերցասէր հասարակութիւնը գնոյն սղութեանը վրայ երբեմնակի կը տարանջի։ Այսու ամենայնիւ ներկայ երկոտող դրութեամբս կը ծանուցանեմ որ Թերթերին երկու կարգ բաժնուած է։ — Մինը որ պատկերազարդ 3 ղուրուշ է, իսկ միւսը որ անպատկեր, 2 ղուրուշի կը ծախուի։ — Ակի թնչուան մէկ ամիս բաժանորդագրութեան ցանկը բաց է, եւ ուզողը կրնայ իր հասցէն Կ. Պոլիս Զագմագճիլար Գաֆաֆեանի դրբատունը, եւ Մահմուտ փաշան Պայազիտ Մանուկ աղային 220 թիւ խանութը յանձնելով, յատուկ ցրուիչի մը ձեռաք ընդունել իր Թերթերը։

Արդէն բաժանորդք պէտք է ընդունած Թերթերնուն դինը կանխիկ վճարեն, — բաժանորդ չգրուողք ամեն մէկ Թերթի 20 փարա աւելի պիտի վճարէ։

1869 մարտ 12 Կ. Պոլիս.

Թարգմանիչ եւ հրատարակիչ.
Տէրան Թէրզեան

ՀԵՂԻՆԷ

ԿԱՄ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ 'Ի Կ. ՊՕԼԻՍ

Վիպասանական ճաշակը ազգերնուս մէջ բաւական յառաջ գացած է, բայց ասոնց ամենուն ալ կարդացածը գրեթէ եւրոպական Թարգմանութիւններ են, որով Թեպէտ կրնայ Ազգը քիչ շատ օգտիլ, բայց անոնք բուն ներքին պէտքերնուս դարմանը չեն կրնար տեսնել։

Ուստի այս անգամ Պ. Մ. Յ. Զօլագեան նոր վիպասանութիւն մը հեղինակելով, Թերթ առ Թերթ կը հրատարակէ 60 ական փարայ, եւ ասով ունէլի կարողներուն ասպարէզ մը կը բանայ։

Ահաւասիկ իր յառաջաբանը։

ՄՈՆՍՈՐՕԻ ՏԻԿԻՆԸ

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՑԻ

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ

ՄԿՐՏԻՉ ՓՕՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Աղեքսանդր Տիւմայի այս հռչակաւոր գործը 16 երէսնոցէ բաղկացեալ, մանրուր տպագրութեամբ թերթ առ թերթ պիտի հրատարակուի։

Բաժանորդաց համար ամեն մէկ թերթի գինը 40 փարա է, իսկ հրատարակութեան սկսուելէն վերջը թերթ առ թերթ առնել ուզողներուն համար 50 փարա։

Բաժանորդ դրուիլ փափաքողները, պէտք է իրենց հասցէն նշանակել տան հետեւեալ տեղերը։

Մերձեան գրավաճառ Պ. Քերովբէ Մարգարեանի Համագգային գրատունը թիւ 88։ Ուզուն չարշըի դուխը։ Շերիֆ բաշա խանի դիմաց Արեւելեան գրատունը թիւ 416։ Մահմուտ բաշայ Գամանթօն խանի կից Իզմիրլեան գրատունը եւ պոյաճի Մանուկ աղայի խանութը թիւ 220։

ԹԷՆՊԷԼԻՔ

Մէջքիւր խիմտէ օրան բիսալէ պաղլամթարբարադ, կէրեք քիմ ապճըլարտա, վէ ալէլիւսուսու Խիմանպօլտա Սիւմպիւլ ի խան ալթընտա Գաֆաֆեանլար տիւքքեանընտա, վէ զազէթա սաթըճըլարընդա Եանընտա 3 էր դուրուշ սաթըլմագտա տրը։

ՕԳՈՒԵՈՒՃՈՒ

Սէթ մէյտանընտա սէտտա իւզէրինտէ Ֆիրուզ աղա ճամիի շէրիֆի իթթիսալինտէ վէ սարը պօեալը վէ եէշիլ գաբուլու վէ 8 նիւմէրօլու գօնագտա պուլունան Պաղտատլը Ահմէտ Նուրի պէյ, ռարա, հավալէ, մէճնունլուգ, եարը պաշ աղբրը, սրթմա, տիշարըլըգ, սրգը վէ սայիրէ իլլէթլէրինի օգուեռուպ նէֆէլէ յէճէկինի հէր քէսէ իլան իտէր։

ԱՐՁՈՒՀԱՆՔ

Դալաթատա Քիւրէքճիլէր իշինտէ վագը 49 նիւմէրօլու տիւքքեանտա թիւրքճէ պիլիր պիր ղաթ, արզուհալ, սէնէտ, մէքթուպ վէ սայիրէ եազմագտա օլտուղունտան, իսթէք իտէնլէրին կիթմէլէրի իխթար օլունուր։

Նշանաւոր փորագիր Պէնտէրլիեան Մկրտիչ աղայն՝ որոյ եղական հանճարն ու միւս փորագրաց վրայ ունեցած անժխտելի առաւելութիւնը զմայլելի ձեռակերտներովն հանրածանօթ եղած են, իրեն դիմելու պէտք ունեցողներուն աւելի եւս դիւրութիւն տալու համար, իւր գործատեղին փոխադրած է այժմ 'ի մեծ փողոց Բերայ ժամադրած եւ ոսկերիչ մեծարգոյ Յ. Նշանեանի, թիւ 571 խանութը, ուր փորագրութեան արհեստին բոլոր ճիւղերուն վերաբերեալ աշխատութիւնները պիտի ընդունի, իւր յաճախորդները կատարելապէս գոհ ընելու երաշխաւորութեամբ։

Փարիս Թըպպիյէ մէքթէպինտէն չըգմըշ օլուպ, վէ տօգթօրլուգ տիբլօմասընը հայիզ օլան, վէ խայլի միւատէթ փարիս խասթախանէլէրինտէ էքսթէրնալրգ իթմիշ պուլունան տօգթօր Պետրոս Լօրէնեան էֆէնտի, պու տէֆա Տէր-սէատէթ կէլմիշ օլտուղունտան, Իսթանպօլտա Մուսալլա ճիվարընտա Թիւլպէնտճի-պագալրն սօգաղընտա 17 Նօ. իւէ միւրագգամ քէնտի խանէսինտէ չարշէմպին կիւնլէրի սաաթ 4 էն 8 է գատար իսայրաթ օլարագ խասթալարա պագաճաղը, վէ քէնտիսինի խասսէթէն կէօրմէք իսթէյէնլէր իշին, հէր հաֆթա չարշէմպին վէ ճիւմա իրթէսի կիւնլէրի, սաաթ եէտիսէն օն պիրէ գատար քէնտի խանէսինտէ կէօրէպիլէճէքլէրի, վէ միւսթադիլ քէնտի խանէլէրինէ իսթէյէնլէրէ տախի կիտէճէյի իլան օլունուր։

Պունտան ագտէմ Ասիթանէ ահալիսինին պունա էմալ նիչէ իլանլէր կէօրմիշ օլտուգլարընտան իհթիմալ արը իշ պու իլանլարմըզ տախի անլէրէ էմալ թութուլարագ ահալի նէզտինտէ գապուլ պուլմայաճագ տրը։ Ֆագաթ պիզլէր իյէ մինասիպէթի օլաճագ զաթլար, հէր հալտէ անտաթմըզրն ֆարգընը կէօրէրէք մէմնուն օլաճագլարընտան, իյթէ պու տէֆա Իսթանպօլտա Պահճէ-Դարուսունտա վագը 7 Նիւմէրօլու էճզա թիւճճարը Մ. Վիչէնին մաղազասը իւզէրինտէ տիշճիլիք սէնտաթընին իճրասընա պէտ իլէտիկիմիզի բաղպէթլու մի չթէրլէրիմիզէ խասսէթէն իլան իտէրիզ։

Ալթունտան, կիւմիշտէն, զաթչուգտան միճէտտէտէն թէքմիլ չէնէ, թէք տիշ, չիւրիւք տիշլերի թէմիզլէյիպ տօլտուրմագ աղրընան տիշլերին աղրըսընը քէսմէք, քիրլի տիշլերի թէմիզլէմէք իւզրէ մահալի մէզպուրտա պուլունմագտայզ։

Սահիպ իմզա ճիւմա կիւնլէրի ֆուգարալարա խայրաթ պագաճագ տրը։ չէքիլէն տիշլերի չէքճէճէք վէ չէքիլմէսի իգթիզա օլմասան տիշլերէ տախի իլաճ գօեաճագ տրը։

Կ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ԷՆԳԼԷՐԻԱՅՈՆ ՊՐՈՒ

Աւուրվարար, ապրուս եւ պահպանիչ, միակ կազդուրիչ առանց վրայ բան մը աւելցնելու դեղ մ'է որ 25 տարի յաջողեցաւ. կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառաց քով, Փարիզ հնարչին տունը ՊՐՈՒ, փողոց Լաֆայէդ, թիւ 123, եւ Պուլվար Մաժէնդա, 192։

ՌՕՊ ԼԱՖՖԷՔԹԷՕՐ

Այս դեղը Գաղղիա, Պէլճիգա, Ռուսաստան, Աւստրիա մինակ ընդունուած եւ տօգթօր Ժիրաս տը Սէն Ժէրվէն իր ստորագրութեամբը երաշխաւորած է։

Ռ.օպ Պոյվօ-Լաֆֆէքթէօր դեղը արիւն մաքրող դեղերէից մէջ առաջինն է թէ իրեն արդիւնաւորութեանը համար, որն որ եօթանասուն եւ հինգ տարիէ ի վեր տեսնուեցաւ, եւ թէ իրեն մինակ բուսական բաղադրութեանը համար։ Մորթի հիւանդութիւնները, որքիները (թէմրէյի), խոյլերը (սրաճա) տղաներքէ, երկունքէ, եւ ուշոյ դառնութենէ պատճառած հիւանդութիւնները բոլորովին կը բժշկի առանց ծորդէն էրծածելու։ Այս փոխոխական արմատացած Ռ.օպը, դարձեալ եօթանմով, սընդիկով եւ իսաիւր տը բոթասիօմով չը բժշկուող ախտերուն դէմ շատ օգտակար է։

Նախնի արքայական բժշկական ընկերութիւնը իր ԺԳ. տարւոյն վճռովը Ռ.օպ Պոյվօ-Լաֆֆէքթէօր դեղը ընդունեցաւ եւ հաստատեց, եւ 1788 եւ 1793 ին նաւաստեաց հիւանդանոցներուն մատակարարուեցաւ, 1850 ին Պէլճիգայի պատերազմի պաշտօնական ասոր գործածութիւնը Պէլճիքացւոց բանակին մէջ ընդունեցաւ եւ պաշտօնական կերպիւ ասոր գործածութիւնը հրատարակուեցաւ բոլոր Ռուսաստան. կը ծախուի գլխաւորապէս ի Փարիզ փողոց Ռիշէ 127 եւ բոլոր ուրիշ դեղավաճառաց քով։

Նաեւ Պոլիս հետեւեալ դեղավաճառաց քով։

Տէլլաս Սուտա, Օհաննիսի, Ժօան. Նիտի, Ծիդէռի, Պէլիա Քանզագ եղբարք, Օթթոնի, Լորս Թոմասս, Սինաբեան Քալէժա։

Էվրոպա տեվլէթլէրէնէ տեսֆիյէ քէնտիս պէլէթլէրէնէ դեյիր մէրեզ տեֆթէրլէր։

Գաշլըճա իսթիգրազ պիլէթլերի աթիտէքի Լիսթատա պէեան օլունմուշ ատուր։

Սահիպ իմզա, իսթէքլի օլանլարա սայիրլէրտէն զայէթ էհվէն ֆիեաթլէ ատթառաճաղընը պիլտիրիր։

Տեվլէթլերին իսմի.	Իսթիքրազ պիլէթլերի սէնէ.	Ֆայիզի 0/0 ատ.	Սագընտա չէքիլէճէք թարիխլերի.		Են չօգ գաղանաճաղը.	
Բուռիանընն	1864	1924	5	1	Յուլիս	200,000	ռուպլի
»	1866	1926	5	1	Սեպտ.	200.000	»
Ավսթրիանընն	1858	1924	–	1	Ապրիլ	250,000	ֆիորին
»	1860	1947	5	1	Յուլիս	300,000	»
»	1864	1948	–	1	Ապրիլ	250.000	»
Բայֆրն	1856	1941	–	15	Սեպտ.	40.000	»
Գլարիսին	1856	1913	–	30	Յուլիս	12,000	»
Անժէնուանընն	1856	1904	–	1	Փեատրվար	50,000	»
Թրիէսթ չէհրին	1861	1905	4	1	Փեատրվար	15.000	»
Վէնոզիքրէսթին	1847	1893	3	1	Դեկտեմ.	20,000	»
Ֆրանսանընն Լիւ չէհրի	1863	1892	–	1	Օգոստոս		
Պօրտօ չէհրի	1863	1899	3	1	Յուլիս		
Ռուսպէ չէհրի	1861	1915	–	1	Օգոստոս		
Պէլճիգանընն Պրիւսէլ չէհրի.	1868	1934	3	15	Մայիս		
Զվիչէրիանընն Ֆրիպուրկ չէհրի	1861	1914	–	15	Յունիս		
Իթալեանընն Նաբօլի չէհրի	1861	1921	5	1	Ապրիլ		
Իթալեանընն Միլան չէհրի	1866	1921	–	15	Դեկտ.		
Իթալեանընն Ֆլորանս չէհրի	1868	1914	4	1	Մայիս		

Մ. Ճանէթօ թարաֆընտան սաթըլան պիլէթլէրին իւզէրինտէ քէնտիսինին պէյզա մէօհիւրիւ պուլունանճագ տրը։

Զիեատէ մալիմամթ ալմագ իսթէէնլէրին Գալաթատա Գօմիսիօն խանը իթթիսալինտէ սարրաֆ Մ. Ճանէթօնուն 16 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ մաղազասընտա միւրաճաատթ իլլէմէլէրի։

Մ. ՃԱՆԷԹՕ

ՏՕԳԹՕՐ ՈԵԼԵԶ

Ամելիյաթը ճէրրահիյէ իճրա իթմէքսիզին, ազ ըրեան տիշլերին վէճալարընը (ոզրը) ատֆ ու իզալէ իթմէք, վէ տիշլերի չըգմըշ օլանլարընն տիշլերինին երէրէրինէ զոհմէթսիզճէ թապրի վաղ օլունմուշ կիպի, զաեէթ տիգզաթ օլունտա պիլէ մնլաշըլմամագ իւզրէ, տիշ գէյմագ վէ տախիլի ֆէժմէ վէ չէնեակի էմրոգ վէ գուրուհ վէ թէզէլ լիւլի ատենտան թէտավի իթմէք, վէ տիշլերի թագիրթաքնան, եանի երէրէրինտէ օյնայըզ, պիր թարաֆտա տեվրիլիբէրէի հմլաէ երէրէրինտէ գէյմագ, վէ տախիլի ֆէժմ թէմիզլէմէքտէ, վէ քաալանմըշ վէ սիեահյանմըշ օլան տիշլերին բոս վէ քիրլէրինի չըգարըզ, ճէվհէրի գաթիսինի թէճահա իթմէքտէ, վէ տղզն ֆէնտ գօգուլարընը իսլահ իթմէքտէ վէ տրթն վէ լոսթիքտէն ղայէթլի լաթիֆ վէ բոնա վէ սալգէթլի վէ խաֆիֆ եէմէք եէնտիկի վագթտա պիր զարար ու զիեան վէրմէզ ալէա եէրլի վէ չըգար գօնուր տիշլեր եարմագտա օլան փ. ռիսլի թապիպ տիշճի Մ. Ռէլեզ, Պէյ-օղլուն-ատ Կլավանի սոգաղընտա 2 նիւմէրօտա քէանսի իթմէքտէ վէ ալաֆրանկա սաաթ 6 տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ ամելիյաթը մէզքիւրէյի իճրա իյլէմէքտէ օլուգ քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիրթմէք միւրատ իտէնլէր օլուր իսկ, օրատան օիւալ իթմէլերի։ 35

Քիւթթագը ասրը գուլլանարգլարը լիսան իւզէրէ հէր տիւրլու մէսաիհէ ապիր արզուհալար վէ միւզաքէրելէր վէ թաշրա մէքէսթիպի ռիւշտիյէ խօճալարընա վէ սոքէրիյէ վէ ուսմուրու միլքիյէ մէմուրլարընա վէ բոսթա միւտիրլէրինէ վէ թիճարէթէ մութեասիր պիր չօգ արզուհալար վէ ճիրօ վէ սէրէսթրօ վէ բրոթեսթօ վէ մուգավէլէ վէ ատի սենէտլեր վէ թէգբերէ, վէ մահէլլէ իլմ ու խոպերլերի վէ սայիր հէր տիւրլու մաթբուզաթ վէ մուհարրիրաթ, հարլը սէֆիյէի Նուհ կէպի տեօրթ եիւզ գատար միւսվէրտեի շամիլ վէ տիրրընտա մէվզինտէ գուլանըլմագ իւզրէ, թերքիպ լաթիֆէ վէ եէսպիսթէ ապիր արզի, ֆարսի վէ թիւրքի պէյիթլեր վէ թիւրքմանէլերի տախի ալթընտա եաղըլարագ ապէյէ մուվֆֆագիյէթվէյէ ճէնտաղը միւլիքանէտ պու քերրե թաղ օլունան նիւզ լէթ իւլ միւնշատթ նամ թուշ, սոհաֆ չարշըսընտա գավաֆլար սոգաղընտա ինչպէ մէզքիւրէն միւէլլիֆի կէթմէթ 16 նիւմէրօլու տիւքքեանընտա, վէ Սուլթան Պաեազիտտէ քեազրճը խոճա բաշալը հաճի Մուսթաֆա աղանը, վէ Մահմուտ բաշատա բուլ վէ վարագայի սահիհէ սաթըլան տիւքքեանլարատա ծն եէտիրէր զուրուշ սաթըլմագտա տրը։

ՍԱՀԻՊ ԶԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱՒՏԸՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍՈՒՆՑԻ
ԳԷՏ ՕՂԼՈՒՆՑԱ ՏՕՂՐՍԻ ԽՕՂՏԱ, ՏՕՄՕԳՐՈՒԹԱՆ ԱԳՏՈՒԼԼԱՅ ԳԻՐԱՏԷՐԻԷՐ ԴԱՐՇԵՍԻՆՑԱ ՆԻՒՄԷՐՈ 467.